

Sosberger Paula (Schosberger Józsefné) Az Óvodájában

Ez a kép 1940 körül készült, Újvidéken, anyám óvodájában, egy gyermekelőadás alkalmával. Anyám a bal oldali nő hátul, a másik nő Hanna Simerling, aki szintén ott dolgozott. A második sorban baloldalt áll még egy nő gyermekkel a karján. Ő volt a kisegítő.

Újvidéken volt egy zsidó óvoda is. Anyám alapította az 1930-as évek elején, saját költségén. Ez volt az első és egyetlen zsidó óvoda Újvidéken. 1935-ben, a Zsidó kultúrotthon megnyitása után az óvoda beköltözött a kultúrházba, és ekkor a hitközség át is vette. De az óvodát továbbra is anyám vezette.

Egész Újvidéken jól ismerték az óvodát, a zsidó gyerekek mellett nem zsidók is voltak. Rajzoltak, zsidó dalokat tanultak, szobrot készítettek agyagból. Az egész óvodát kisgyerekeknek szerelték föl kis asztalokkal, székekkel, sőt még kis mosdók és vécék is voltak. A gyerekeknek volt egyenruhájuk, fehér ruhácska kék széllel és egy kék mógén Dóviddal a bal oldalon, a gyerekek nevét pedig a ruha zsebére írták rá. A gyerekek gyakran készültek előadással az ünnepekre, Hanukára, Purimra, amit előadtak a hitközség tagjainak. Egy-két előadásnak még a címére is emlékszem: "Adriai éjszaka", "Gyerekek konferenciája" meg az "Erdei álom". Ezek nagyon egyszerű kis színdarabok voltak, amikben még a legkisebb gyerekek is részt tudtak venni. Időnként mi is szerepeltünk az öcsémel.

1941. április hatodikán kitört a háború Jugoszláviában, amikor Németország megtámadta Jugoszláviát. A családom egy darabig még megvolt itt, Újvidéken; nem mehettek ki az utcára, és nem jelenhettek meg nyilvános helyen [A kijárási és a gyülekezési tilalom nem csak a zsidókra vonatkozott, hanem minden újvidéki lakosra, de csak 1942 januárjában. Újvidéken gyakorlatilag rendkívüli állapotot vezettek be (Randolph L. Braham: A magyar Holocaust, Budapest, Gondolat/Wilmington, Blackburn International Inc., é. n. /1988/, I. 176. oldal). - A szerk.]. Anyám otthon maradt, nem vezethette az óvodát, ahol eddig dolgozott, tehát már nem is dolgozhatott. A

végén meg is semmisítették az egészet.